

*The Journal of Academic Social Science Studies*



*International Journal of Social Science*

Volume 5 Issue 7, p. 663-678, December 2012

**ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ HAKKINDA SOSYAL  
BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ**  
*OPINIONS OF PROSPECTIVE SOCIAL STUDIES TEACHERS' VIEWS ABOUT  
TEACHER PRACTICE COURSE*

*Arş. Gör. Yavuz TOPKAYA*

*Artvin Coruh Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD*

*Yrd. Doç. Dr. Halil TOKCAN*

*Nigde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD*

*Cihan KARA*

*Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*

***Abstract***

Purpose of this study is to discover the prospective social studies teachers' views and experiences on teacher practice course. In accordance with this purpose six open-ended questions were asked the prospective teachers to reveal their views and experiences about teacher practice course through the interview form. Answers from the prospective teachers were analyzed through phenomenological study methods, one of the qualitative research methods. Result of the study indicated that the teacher practice course is beneficial in providing experience. Besides the prospective teachers statements revealed that head-teacher in the practice school did not care them, guide teachers found them insufficient for teacher profession, observer tutors form the university did not help them, the guide teachers interrupted frequently while they were instructing and faculty must be very selective in assigning guide teachers.

***Key Words:*** The Prospective Social Studies Teachers, Teacher Practice Course

## Öz

Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi hakkındaki görüşlerini, deneyimlerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda 35 sosyal bilgiler öğretmen adayına yarıyılın sonunda öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında gözlem ve deneyimlerini yansıtmaları için altı açık uçlu soru görüşme formu aracılığıyla yöneltilmiştir. Öğretmen adaylarının açık uçlu sorulara vermiş oldukları cevaplar nitel araştırma yöntemlerinden olgusal çalışma tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarına tecrübe sağlayan bir ders olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca öğretmen adayları, uygulama okullarındaki idarecilerin ilk haftadan sonra kendilerine hiç vakit ayırmadıklarını, rehber öğretmenlerin öğretmen adaylarının mesleki yeterlilikleri hakkında sürekli olumsuz ifadelerde bulduklarını, derse gelen öğretim elemanlarının yeterince rehberlik yapmadıklarını, ders anlatımı esnasında rehber öğretmenlerinin dersleri sürekli bölen konuşmalar yaptığını ve fakültelerin rehber öğretmen seçiminde daha dikkatli ve seçici davranması gerektiği görüşünü ortaya koymaktadır.

**Anahtar Kelimeler:** Sosyal bilgiler öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersi

## 1.Giriş

“Fakülte-Okul İşbirliği Modeli”nde öğretmen adaylarının meslekî yeterliliklerini geliştirmeleri, mesleğin gerektirdiği teorik bilgiyi sınıf ortamına uygulayabilme becerisini kazanmaları ve öğretmenlik mesleği ile ilgili olumlu tavır edinmeleri hedeflenmiştir. Bu modelde, öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimleri sürecinde mesleğe yeterli şekilde hazırlanmaları için, model içerisinde yer alan tarafların (fakülte ve uygulama okulu) görev ve sorumlulukları birlikte paylaşarak ortaya çıkan sorunları çözümlemede ortak hareket etmeleri planlanmıştır. “Fakülte-Okul İşbirliği Modeli”nde fakültedeki öğretim elemanlarının ve okullarda görevli uygulama öğretmenlerinin, mesleğe yeni başlayacak öğretmenlere yol göstermesi beklenmektedir. Bu modelin üniversite ve okul arasında son derece iyi bir iletişim ve bilgi alışverişinin olmasını gerektirdiği söylenebilir.

Öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimindeki ders içeriklerinin nasıl şekillendirileceğine ilişkin, geleneksel yaklaşım olarak da bilinen teori-pratik yaklaşımı ile pratik-teori yaklaşımı olarak nitelendirilen iki farklı yaklaşımdan söz edilebilir (Sarıtaş, 2007; Azar, 2003; Hammond, 2006). Teori-pratik yaklaşımı, eğitimciler tarafından öğretmenlerin hizmet öncesi almış oldukları eğitimin teoriye dayalı olması ve alınan bu teorik bilgilerin gerçek sınıf ortamında öğretme faaliyetleri ile pek fazla ilişkilendirilmeden verilmesi olarak nitelendirilmektedir. Bununla birlikte bu yaklaşımda formel öğrenim sürecinde öğretmen adaylarına verilen teorik bilgilerin sistemli ve kontrollü bir şekilde pratiğe dönüştürmeleri için çok az şans tanınmaktadır (Azar, 2003; Sarıtaş, 2007; Kagan, 1992). Bu yüzden teori-pratik yaklaşımının, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerinin zayıf olması, sınıfta disiplin ve organizasyonu sağlayamama, öğrenci çalışmalarını ve öğrenme seviyesini uygun şekilde ölçüp değerlendiremememe, materyal geliştirip sınıf ortamında kullanamama, öğrencileri derse motive edememe, bireysel farklılıkları göz önüne alamama, öğrencilerini tanıyamama, gibi çok büyük dezavantajları yaşamalarına neden olabileceği belirtilmektedir (Azar, 2003; Sarıtaş, 2007).

Bir diğer yaklaşım olan pratik-teori yaklaşımı ise, teorik bilgi bakımından zenginleştirilmiş kurslardan ziyade sınıf içi uygulamaları içeren çalışmalara daha çok zaman ayrılmasının gerekliliğine vurgu yapar. Pratik-teori yaklaşımına göre geliştirilen bir öğretmen yetiştirme programından, öğretmenlik ile ilgili temel teorik bilgileri kapsamı gerektiği kadar, öğretmen adaylarının kuramsal bilgilerini sınıf ortamında kullanabileceği ve bunları uygulama ile bütünleştirebileceği içerikleri de kapsamı

beklenir. Bu yaklaşıma göre, öğretmen adayları, gerçek sınıf ortamında ihtiyaç duyacakları bilgi ve beceriyle karşı karşıya getirilmedikçe verilen teorik bilgiler öğretmenlik mesleği açısından bir anlam ifade etmez (Azar, 2003; Sarıtaş, 2007; Yiğit ve Alev, 2007).

Pratik-teori yaklaşımı, geleneksel öğretmen yetiştirme programlarından farklı olarak öğretmen adaylarının gerçek sınıf ortamında rehber öğretmen ve bir danışman eşliğinde öğretmenlik uygulaması yapmalarına fırsat vermektedir. Bu açıdan bakıldığında pratik-teori yaklaşımına uygun ders içeriklerine sahip bir öğretmen yetiştirme programı, öğretmen adaylarının, bir öğretmen gibi düşünmesini ve düşündüklerini uygulamalarını sağlayan fırsatlar sunabilir (Hammond, 2006; Zeichner ve Conklin, 1990; Newsome, 2002). Ayrıca pratik-teori yaklaşımına göre öğretmen adayı kazandığı gerçek öğretmenlik deneyimi üzerinde düşündükçe, teori ve pratiğin nasıl birbirinden farklı olduğunu, bunların nasıl bir araya getirilebileceğini, hangi öğretim stratejisinin daha yararlı olduğunu, öğrenci katılımını en iyi şekilde sağlayan sınıf yönetim şeklinin ne olduğunu ayırt etmeye başlayacaktır. Bu nedenle uygulama okullarında öğretmenlik deneyimi kazanan öğretmen adaylarının teorik bilgileri sınıf ortamına daha iyi uygulayabilmeleri beklenir (Denton, 1982; Henry, 1983; Ross vd., 1981; Sunal, 1980).

Pratik-teori yaklaşımının öne çıkardığı öğretmenlik uygulamasının kapsamı değişkenlik gösterebilir. Örneğin uygulama okulları fikrinin ilk ortaya çıktığı Amerika'da öğretmenlik uygulamaları yalnızca sınıf içi etkinlikler ile sınırlı tutulmayı aynı zamanda veli toplantısı düzenleme, ev ziyareti yapma, okulun yönetsel işleyişi gibi birçok farklı etkinliği içermektedir (Hammond, 2006). Bu nedenle pratik-teori yaklaşımının gereğince uygulanabilmesi için üniversite ve okullar arasında işbirliğinin sağlanması gerekir.

Eğitim fakültelerinde öğretmenlik uygulaması fikri ilk olarak Amerika'da gündeme gelmiş ve doksanlı yılların ilk yarısından itibaren bu fikir uygulanmaya başlanmıştır (Goodlad, 1990). Dünya'daki öğretmen yetiştirme sistemlerinde öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimlerinde uygulamaya dönük derslerin sayısında ve bu derslerin süresinde bir artış görülmektedir. Bu uygulamanın süresi Japonya, Yeni Zelanda gibi ülkelerde iki hafta iken Almanya başta olmak üzere pek çok Avrupa ülkesinde bir akademik yılı kapsamaktadır (Reimers, 2003). Bu açıdan bakıldığında ülkemizdeki öğretmen yetiştirme modelinin Batı ülkeleri ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) öğretmen yetiştirme görevini üniversitelere verdiği 1982 yılından 1998 yılına kadar olan sürece bakıldığında, 1998 yılından önce öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimi ders içeriklerinin teori-pratik yaklaşımına göre oluşturulduğu yorumu yapılabilir (Akyüz, 2009). Öğretmenlik uygulaması derslerinin süresi üniversiteden üniversiteye değişmekteydi. 1998'den önce genel olarak öğretmen adayları dört yıl boyunca alan bilgisi, pedagojik bilgi ve genel kültür bilgisine ilişkin kuramsal bilgiler ile donatılırken yalnızca fakülte'deki öğrenimlerinin son 15 günü uygulama okullarına giderek hizmet öncesi eğitimlerini tamamlıyorlardı. Uygulamaların öğrenimin son 15. Gününde yapılması yetersizlik olarak kabul edilmiş ve bu nedenle Türkiye'de 1994-1998 yılları arasında öğretmen yetiştirme modeli arayışı olmuştur. Bu arayışların sonucunda öğretmen adaylarının hem gerekli kuramsal bilgi yetersizliği yaşadıkları hem de yetersiz olan kuramsal bilgilerini uygulama fırsatı bulamadan mezun oldukları yönünde bir sonuca ulaşılmıştır. Bu eksikliklerin giderilmesi amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK)

işbirliğinde yürütülen Milli Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGP) kapsamında yapılan dört yıllık çalışma sonucunda “*Fakülte-Okul İşbirliği Modeli*” ortaya çıkmıştır (Işık vd., 2010; Yiğit ve Alev, 2007; Azar, 2003). Bu modelde öğretmen adaylarının gerekli kuramsal bilgileri kazanması, kazanılan kuramsal bilgileri yeterince uygulama fırsatının sağlanması ve uygulama sonucunda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutum geliştirmesi amaçlanmıştır (Sarıtaş, 2007). Eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarının daha fazla mesleki uygulama yapabilmeleri amacıyla 1997-1998 öğretim yılından itibaren eğitim fakültelerinin ders programlarına “*Okul Deneyimi I ve Okul Deneyimi II*” dersleri konulmuştur. Yine bu amaçla YÖK, eğitim fakültelerinin ders programlarını gözden geçirerek “*Topluma Hizmet Uygulaması*” ve “*Öğretmenlik Uygulaması I*” ve “*Öğretmenlik Uygulaması II*” derslerini bu fakültelerin programlarına eklemiştir (Işık vd., 2010).

Literatürde öğretmen yetiştirme programlarında yer alan uygulamaya yönelik derslerin, gerek öğretmen adaylarının mesleki gelişimi ve yeterlilikleri üzerinde olsun gerekse nitelikli öğretmen yetiştirme süreci ile ilgili olsun çok sayıda olumlu etkileri tespit edilmiştir (Harmandar vd., 2000; Lyhty ve Kaikkonen, 2009; Ballantyne ve Mylonas, 2010; Darling ve Ward, 1995; Ashcroft ve Griffiths, 1989; Smith ve Ari, 2005; Russel ve Chapman, 2001; Breitborde, 2002; Tang, 2004).

Harmandar vd. (2000) öğretmenlik uygulaması dersini alan öğretmen adaylarının;

- Okul iklimine kısa sürede alıştıklarını,
- Okulun fiziki ve idari yapılanmasını daha yakından tanıdıklarını,
- Milli Eğitim Bakanlığının bürokratik işleyişini öğrendiklerini,
- Öğrenci seviyesini tespit ederek bu seviyede öğretim stratejisi geliştirdiklerini,
- Derse hazırlık konusunda beceri kazandıklarını,
- Öğrenciler ile diyaloglarını geliştirdiklerini ve bu diyaloglar sayesinde öğrenciyi daha yakından tanıdıklarını,
- Öğrencileri derse motive etme konusunda temel becerileri edindiklerini,
- Sınıfın farklı bir doğası olduğu gerçeğini kavradıklarını,
- Öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum geliştirdiklerini,
- Farklı öğretmenleri gözleyerek farklı öğretmenlik uygulamalarını yakından izlediklerini,
- Öğretmenlik mesleği ile ilgili özgüven geliştirdiklerini gözlemlemişlerdir.

Yine Fakülte-Okul İşbirliği modelinin ilk ortaya çıktığı Amerika’da Fordham Üniversitesinin Eğitim Fakültesi’nin öğretmenlik uygulaması ile geliştirdiği uygulama içeriği, okullar ile yapılan işbirliği çerçevesinde uygulamaya konmuş ve uygulama sonucunda öğretmen adaylarının kendi branşlarında, teorik öğretim ve öğrenme ilkeleri ile uygulamayı bütünleştirdikleri, somut ve gerçekçi şekilde uygulama fırsatı elde ettikleri, öğretmenlik uygulamaları ile ilgili özgüven geliştirdikleri, öğretmenlik yapma isteklerinin arttığı tespit edilmiştir (Borman, 2009).

## 2.Yöntem

Bu araştırma, fakülte-okul işbirliği programı kapsamında, ilköğretim sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi hakkındaki görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Yapılan çalışma bu yönüyle nitel bir boyut taşımaktadır. Nitel araştırma,

alguların ve olguların doğal ortamları içerisinde gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama araçlarıyla gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bunun yanında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerinin tespit edilmesi amacıyla yapılan araştırmada olgusal çalışma tekniği kullanılmıştır. Olgusal çalışma tekniği aracılığıyla yapılan araştırmalarda veri analizi yaşantıları ve anlamları ortaya koymak amacıyla yapılır. Yapılan içerik analizlerinde ise elde edilen verilerin kavramsallaştırılması ve olguları tanımlayabilecek temaların ortaya çıkarılması çabası vardır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

### **Çalışma Grubu**

Bu araştırmaya, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında, Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenimi gören, öğretmenlik uygulaması kapsamında 7 farklı ilköğretim okuluna giden toplam 35 sosyal bilgiler öğretmen adayı katılmıştır.

### **Veri Toplama Araçları**

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına bahar yarıyılında, Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında gitmiş oldukları okullardaki uygulamalar hakkında düşüncelerini ifade etmeleri için altı adet açık uçlu soru yöneltilmiştir. Açık uçlu sorular araştırmacıya incelemek istediği olguyu esnek ve açık uçlu bir yaklaşımla ele alma imkânı sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Veri elde etmek amacıyla öğretmen adaylarına yöneltilen soruların açık ve anlaşılır olmasını sağlamak için öncelikle hazırlanan görüşme formu 20 öğretmen adayına uygulanmış ve uzman görüşleri de alınarak yapılandırılmış görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Yapılandırılmış görüşme formunda şu sorulara yer verilmiştir:

- Öğretmenlik uygulaması dersi hakkındaki genel görüşünüz nedir?
- Öğretmenlik uygulaması için gittiğiniz okuldaki idarecilerin (müdür/müdür yardımcıları) size olan yaklaşımları hakkındaki görüşünüz nedir?
- Öğretmenlik uygulaması için gittiğiniz okuldaki rehber öğretmeninizin size olan yaklaşımı hakkındaki görüşünüz nedir?
- Uygulama dersini yöneten öğretim elemanın sınıf içi uygulamaları hakkındaki görüşünüz nedir?
- Uygulama sınıfı içerisinde rehber öğretmeni, öğretim elemanı ve diğer öğretmen adaylarının bulunması hakkındaki görüşünüz nedir?
- Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında fakülte-okul işbirliğinin koordinasyonu hakkındaki görüşünüz nedir?

### **Verilerin Analizi**

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yapılandırılmış görüşme formundaki açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Öğretmen adaylarının uygulama dersi esnasında gözlemledikleri olumlu/olumsuz sayılabilecek tüm deneyimlerini yazmaları istenmiş ve ardından öğretmen adaylarından tuttıkları notlar toplanarak yazılan ifadeler karşılaştırılmıştır. Bununla birlikte öğretmen adaylarının açık uçlu sorulara vermiş oldukları cevaplar, benzerlik ve yinelenme sıklıklarına göre kodlanarak tablolar oluşturulmuştur. Yapılan çalışmanın güvenilirliğini arttırmak için tespit edilen ortak temaların

eğitim alanında özellikle de nitel araştırmalarda uzman olan başka bir araştırmacı tarafından incelenmesi istenmiştir. Yapılan bu işlem sonunda ortak temaların eksik bulunan yönleri üzerinde fikir alış verişinde bulunulmuş ve ortak temalara son şekli verilmiştir.

### 3. Bulgular

Araştırma sonunda elde edilen bulgular, ortak temalara ayrılarak tablolar aracılığıyla gösterilmiştir.

**Tablo-1: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Ait Demografik Bilgiler**

Cinsiyet	N	%
Bayan	19	54,28
Erkek	16	45,72
Toplam	35	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi 19’u (%54,28) bayan, 16’sı (%45,72) erkek olmak üzere toplam 35 sosyal bilgiler öğretmen adayı çalışmaya katılmıştır.

**Tablo-2: Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersi Hakkındaki Genel Görüşleri**

İfadeler	Öğretmenler	f
Öğretmenlik mesleği için tecrübe kazandırması	Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö9, Ö12, Ö15, Ö16, Ö18, Ö20, Ö21, Ö24, Ö25, Ö35	14
Öğretmen tutum ve davranışlarını gözlemlemeye yardımcı olması	Ö2, Ö10, Ö17, Ö26, Ö27, Ö31, Ö34	7
Öğretmen ve idare arasındaki ilişkinin nasıl olduğu hakkında bilgi vermesi	Ö7, Ö11, Ö14, Ö29, Ö30	5

Öğretmen adaylarının uygulama dersi kapsamında öğretmenlik mesleğine ilişkin bir takım olumlu kazanımlar elde ettikleri görülmektedir. Rehber öğretmenlerin tutum ve davranışlarının öğretmen adayları tarafından gözlemlenmesi öğretmenlik uygulaması sürecini daha etkili kılmaktadır. Başka bir deyişle, rehber öğretmenlerinin pedagojik yaklaşımlarının sınıf ortamında öğretmen adayları tarafından gözlemlenerek içselleştirilmesi öğretmenlik mesleğinde tecrübe kazanmalarına olanak sağlamaktadır. Aynı zamanda eğitim-öğretim faaliyetlerinin tamamlayıcı bir unsuru olan öğretmen-yönetici ilişkilerinin önemi ve etkisi hakkında öğretmen adaylarının farklı bir bakış açısıyla duruma yaklaştıkları görülmektedir. Ancak bu görüşleri ifade eden öğretmen adaylarının sayısının (n=5) diğer görüşlerden daha az sayıda olmasında öğretmen adaylarının sadece sınıf içerisinde gözlemlenmelerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle öğretmenlik uygulaması dersinin içeriklerinin bir bütün olarak eğitim ortamlarını kapsayacak nitelikte planlanması olumlu sonuçları da beraberinde getirecektir.

Öğretmen adaylarına yöneltilen “Öğretmenlik uygulaması dersi hakkındaki genel görüşünüz nedir?” sorusuna verilen cevaplar Tablo-2’de ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Tablo-2 incelendiğinde öğretmen adaylarının 14'ü “*Öğretmenlik mesleği için tecrübe kazandırması*” şeklinde görüş bildirmiştir. 7 öğretmen adayı “*Öğretmen tutum ve davranışlarını gözlemlemeye yardımcı olması*” cevabını verirken, 5 öğretmen adayı ise “*Öğretmen ve idare arasındaki ilişkinin nasıl olduğu hakkında bilgi vermesi*” şeklinde görüş ifade etmişlerdir.

“*Öğretmenlik mesleği için tecrübe kazandırması*” şeklindeki ifadeye uygun düşen öğretmen görüşü şu şekildedir: “*Öğretmenlik uygulaması dersinin birçok farklı yararı vardır ama bence en önemlisi öğretmenlik mesleğinin nasıl olduğu, nasıl icra edildiği, okul ortamının nasıl olduğu, diğer zümrelerle nasıl ilişkiler kurulduğu hakkında bize öğretici bir imkân sağlamaktadır. Uygulama okuluna ilk gittiğimizde uygulama öğretmenimizin bizi etrafına toplayıp öğretmenlik mesleği hakkındaki incelikleri anlatması, nasıl iyi öğretmen olunur gibi konularda konuşması gerçekten bizi motive etmişti. Daha sonraki süreçte yani derslere başladığımızda derslerde zamanı nasıl daha iyi kullanırız veya programa göre konuların anlatılmasından tutun derslerde materyallerin nasıl kullanılması gerektiği gibi daha birçok konuda neler yapacağımızı çok iyi bir şekilde anladık. Derslerde akademik anlamda bir sıkıntı yaşadığımızda da danışman hocamızdan yardım aldığımızdan gerçekten bu dersi dolu dolu yaşadığımızı söyleyebilirim. Tüm bu durumlara düşündüğümde öğretmenlik uygulaması dersinin mesleğimizi icra etmemizde ve pratikte de uygulama fırsatı yakaladığımızdan bize çok büyük bir fayda sağladığını düşünmekteyim.*” (Öğretmen-20).

**Tablo-3:** Öğretmen Adaylarının Uygulama Okullarındaki Eğitim Yöneticileri Hakkındaki Görüşleri

İfadeler	Öğretmenler	f
Tanışma haftasından sonra öğretmen adaylarına yeterince vaktin ayrılmaması	Ö2, Ö4, Ö7, Ö8, Ö10, Ö14, Ö15, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö25, Ö27, Ö30, Ö33, Ö35	16
Bir sıkıntı durumunda ancak kendilerine müracaat etmelerini istemeleri	Ö1, Ö11, Ö18, Ö22, Ö31, Ö34	6
İdarecilerin mesleki tecrübelerini anlatmaları	Ö5, Ö6, Ö12, Ö23, Ö32	5

Eğitim yöneticilerinin uygulama sürecinde öğretmen adaylarına yeterince vakit ayırmamaları, öğretmen adaylarının eğitim-öğretim faaliyetleri ve idari işleyiş hakkında daha az deneyim kazanmalarına neden olmaktadır. Eğitim yöneticilerinin, öğretmen adaylarına yeterince zaman ayırmamalarına karşılık herhangi bir sıkıntı veya sorunla yüz yüze gelinmesi durumunda kendilerine başvurulmasını istemeleri idarecilerin liderlikten çok yöneticilik vasıflarını ön plana çıkardıklarını göstermektedir. Eğitim yöneticilerinin mesleki tecrübelerini öğretmen adaylarıyla paylaşmaları ve öğretmen adaylarına rehberlik etmeleri eğitim-öğretim faaliyetlerinin kalite ve verimliliğini olumlu yönde etkilemesine olanak sağlayacaktır.

Öğretmen adaylarına yöneltilen “*Öğretmenlik uygulaması için gittiğiniz*

okuldaki idarecilerin (müdür/müdür yardımcıları) size olan yaklaşımları hakkındaki görüşünüz nedir?" sorusuna verilen cevaplar Tablo-3'te ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Tablo-3 incelendiğinde öğretmen adaylarının 16'sı "Tanışma haftasından sonra öğretmen adaylarına yeterince vaktin ayrılmaması" şeklinde görüş bildirmiştir. 6 öğretmen adayı "Bir sıkıntı durumunda ancak kendilerine müracaat etmelerini istemeleri" şeklinde cevap verirken, 5 öğretmen adayı ise "İdarecilerin mesleki tecrübelerini anlatmaları" şeklinde görüş ifade etmişlerdir.

"Tanışma haftasından sonra öğretmen adaylarına yeterince vakit ayırmamaları" şeklindeki ifadeye uygun düşen öğretmen görüşü şu şekildedir: *Bence müdür de, müdür yardımcıları da bizlere çok iyi yaklaşmamışlardı. Çünkü uygulamaya gittiğimiz ilk haftada müdür bey odasına bizi çağırdı ve gayet güzelde konuşmuştu. Hatta kendi öğretmenlik hayatında yaşadığı birçok anıyı da bizimle paylaşmıştı. Anlatılan o anılardan da çok etkilendiğimizi söyleyebilirim. Bizlere her zaman yanıma gelebilirsiniz sizi en iyi şekilde yönlendiririm demesine rağmen sonraki haftalarda bizi gördüğü halde ne selam ne sabah... Müdür yardımcılarında biri gayet ciddi bir şekilde hoş geldiniz demişti diğer müdür yardımcılarını zaten ne tanıyorum ne de gördüm. Bizler okuldaki işleyişin nasıl olduğunu kafamıza takılan herhangi bir durum karşısında bilgi almak için kendilerine gittiğimizde her seferinde yoğunluklarını bahane etmişlerdi. Belki de haklı olabilirler ama biz de uygulama da olsa öğretmenlik mesleğine ilk adım attığımız bu uygulama dersinde okul idarecilerinden yeterince faydalanamadık.*" (Öğretmen-33).

**Tablo-4:** Uygulama Okullarındaki Rehber Öğretmenlerin Öğretmen Adaylarına Yönelik Yaklaşımları

İfadeler	Öğretmenler	f
Öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerini beğenmediklerini ifade eden cümleleri sürekli kullanmaları	Ö1, Ö3, Ö4, Ö8, Ö12, Ö17, Ö18, Ö22, Ö24, Ö29, Ö30, Ö33, Ö34	13
Kendilerine her konuda yardımcı olacaklarını ifade etmeleri	Ö5, Ö10, Ö13, Ö14, Ö20, Ö21, Ö27, Ö28	8
Anlatılan derslere ait eksiklikler hakkında dönüt vermemeleri	Ö7, Ö9, Ö11, Ö15	4
Öğretmen adaylarına mesleki tecrübelerini anlatmaları	Ö2, Ö6	2

Rehber öğretmenlerin uygulama sınıflarındaki tutum ve davranışları öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı bakış açılarında çok önemli bir yer tutmaktadır. Rehber öğretmenlerin, öğretmen adaylarına mesleki açıdan yardım etmeleri, tecrübelerini aktarmaları ve anlatılan derslerle ilgili dönüt vermeleri uygulama dersinin daha verimli bir şekilde geçmesine olanak sağlamaktadır. Bunun yanında öğretmen adaylarının mesleki yeterlilikleri rehber öğretmenler tarafından kesinlikle küçümseyici sıfatlarla ifade edilmemeli aksine motive edici cümlelerle sürekli pekiştirilmelidir.



Çünkü öğretmenlik uygulaması dersinin temel amacı öğretmen adaylarında özgüven ve mesleğe karşı olumlu bir bakış açısının geliştirilmesidir.

Öğretmen adaylarına yöneltilen “*Öğretmenlik uygulaması için gittiğiniz okuldaki rehber öğretmeninize size olan yaklaşımı hakkındaki görüşünüz nedir?*” Sorusuna verilen cevaplar Tablo-4’te ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Tablo-4 incelendiğinde öğretmen adaylarının 13’ü “*Öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerini beğenmediklerini ifade eden cümleleri sürekli kullanmaları*” şeklinde görüş bildirmiştir. 8 öğretmen adayını “*Kendilerine her konuda yardımcı olacaklarını ifade etmeleri*”, 4 öğretmen adayını “*Anlatılan derslere ait eksiklikler hakkında dönüt vermemeleri*” şeklinde cevap verirken, 2 öğretmen adayını ise “*Öğretmen adaylarına mesleki tecrübelerini anlatmaları*” şeklinde görüş ifade etmişlerdir.

“*Öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerini beğenmediklerini ifade eden cümleleri sürekli kullanmaları*” şeklindeki ifadeye uygun düşen öğretmen görüşü şu şekildedir: “*Dersler başlamadan uygulama yapacağımız okula bir hafta önce gidip rehber öğretmenimizle tanıştık. Fakat ilk andan itibaren rehber öğretmenimizle fikir çatışması yaşamaya başladık. Çünkü şuan fakültelerden mezun olan veya okuyan öğrencilere verilen eğitimin yeterliliği hakkında şüphelerinin olduğunu her seferinde ifade ediyordu. Biz de yeni öğretim programlarının gayet modern ve eğitim için bir gereklilik olduğunu savunduk. İşte o andan itibaren rehber öğretmenimiz bana ve diğer grup arkadaşlarıma çok soğuk davranmaya başladı. Neredeyse her derste öğrencilerin karşısında memnuniyetsiz tavırlar sergileyerek öğrencilerin de gözünde saygınlığımızı yitirmemize neden olduğunu söyleyebilirim. Rehber öğretmenimizden mesleki açıdan yararlanmamız gerekirken inanılmaz bizdeki öğretmenlik duygusunu sergilemiş olduğu tavırlar ve ifadeleri yüzünden negatif hale getirdi ve bu durum motivasyonumuzu da inanılmaz kötü etkiledi. Her hafta uygulama sınıfa girerken kendi kendime acaba bugün nasıl bir sıkıntı yaşayacağım diye bekliyordum*” (Öğretmen-8).

**Tablo-5:** Öğretmen Adaylarının Uygulama Dersini Yöneten Öğretim Elemanının Sınıf İçi Uygulamalarına Yönelik Algıları

İfadeler	Öğretmenler	f
Öğretim elemanının yeterince rehberlik yapmaması	Ö1, Ö2, Ö4, Ö7, Ö9, Ö10, Ö15, Ö17, Ö19, Ö25, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö34	15
Uygulama dersi sonunda dönüt vermemeleri	Ö6, Ö13, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö26, Ö33	9
İsteksiz davranmaları	Ö5, Ö8, Ö12, Ö16, Ö28, Ö35	6
Uygulama dersinin değerlendirilmesi için ders aralarında toplantıların yapılmaması	Ö3, Ö11, Ö14, Ö21, Ö27	5

Öncelikle öğretmenlik uygulaması dersinin önemli birer yürütücüleri olan öğretim elemanlarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik ciddiyetin ve sorumluluğun hakim olduğu bir bakış açısıyla sürece etkin bir şekilde yönelmeleri gerekmektedir. Nitekim, öğretim

elemanlarının isteksiz davranış örüntüleri dolaylı ya da doğrudan öğretmen adaylarının performansını olumsuz etkileyebilmektedir. Ayrıca öğretim elemanlarının uygulama dersleri hakkında aday öğretmenlere dönüt vermemeleri, öğretmen adaylarının kendilerini objektif bir şekilde değerlendirememelerine neden olmaktadır.

Öğretmen adaylarına yöneltilen “Uygulama dersini yöneten öğretim elemanın sınıf içi uygulamaları hakkındaki görüşünüz nedir?” Sorusuna verilen cevaplar Tablo-5’te ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Tablo-5 incelendiğinde öğretmen adaylarının 15’i “Öğretim elemanının yeterince rehberlik yapmaması” şeklinde görüş bildirmiştir. 9 öğretmen adayı “Uygulama dersi sonunda dönüt vermemeleri”, 6 öğretmen adayı “İsteksiz davranmaları” şeklinde cevap verirken, 5 öğretmen adayı ise “Uygulama dersinin değerlendirilmesi için ders aralarında toplantıların yapılmaması” şeklinde görüş ifade etmişlerdir.

“Öğretim elemanının yeterince rehberlik yapmaması” şeklindeki ifadeye uygun düşen öğretmen görüşü şu şekildedir: “Öğretim elemanımızın uygulama okulunda bizlere fazla ilgi ve alaka gösterdiğini düşünmüyorum. Normal şartlarda akademik anlamda bir sıkıntı yaşadığımızda öğretim elemanından yardım almamız gerekirken bilmiyorum ama bir türlü hocamızdan yardım isteyemedik. Bazen rehber öğretmenimizle fikir ayrılığına düştüğümüz anlar olmuştur ama danışman hocamız yaşanan olaylara hiç müdahil olmadı ve bizi yalnız bıraktı. Bu durum beklide kendisinden yardım istememiz konusunda bizde olumsuz bir bakış açısı oluşturdu. Bazı arkadaşlarımızdan öğrendiğimize göre diğer grup danışman öğretim elemanları aday öğretmenleriyle her ders arası konuşup dersi anlatan öğrenciye eksiklerini ve doğrularını paylaşıyorlarmış. Bizim öğretim elemanımız dönem boyu bir kere bile ders işleniş konusunda veya başka konuda bizlere yardımcı olmadı. Sadece kendisine verilen görev gereği okulu gelip yoklama alıp birazda öğretmenlerle konuşup gidiyordu. Bu açıdan rehberlik konusunda öğretim elemanımızdan çokta haz aldığımızı söyleyemeyeceğim.” (Öğretmen-34).

**Tablo-6:** Öğretmen Adaylarına Göre Uygulama Sınıfı İçerisinde Bulunan Rehber Öğretmeni, Öğretim Elemanı Ve Diğer Öğretmen Adaylarının Bulunmasından Kaynaklanan Sorunlar

İfadeler	Öğretmenler	f
Ders anlatılırken rehber öğretmenin sürekli dersi bölen müdahaleleri	Ö3, Ö7, Ö9, Ö14, Ö18, Ö19, Ö24, Ö25, Ö27, Ö30, Ö33	11
Öğretim elemanının not vermesinin yaşattığı endişe	Ö1, Ö2, Ö5, Ö10, Ö13, Ö20, Ö22, Ö26, Ö28, Ö31	10
Öğretmen adaylarının çocukların dikkatini dağıtması	Ö4, Ö6, Ö11, Ö12, Ö15, Ö16, Ö21, Ö 34	8

Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında yapılan uygulamalarda, öğretmen adaylarının süreci olumsuz algılamalarına ve yorumlamalarına neden oluşturabilecek bir takım unsurlar göze çarpmaktadır. Sözgelimi, öğretmenlik uygulaması dersinin kredisinin yüksek olması ve bu dersten alınacak notun akademik başarıyı önemli oranda etkilemesi, öğretmen adaylarında sürece yönelik kaygı oluşmasına ortam hazırlamaktadır. Bununla birlikte, uygulama sınıfında diğer öğretmen adaylarının da yer alması öğrencilerin dikkatini

dağıtmakta, bu durum sonucunda da performans sergileyen öğretmen adayının motivasyonu ve sınıf yönetimi olumsuz yönde etkilenmektedir. Tüm bu olumsuzluklara ek olarak rehber öğretmenin, performans sergileyen öğretmen adayını bölen davranışları uygulama sınıfında yer alan tüm öğretmen adaylarına göre son derece kaygı uyandırıcı bir unsur olarak yorumlanabilmektedir.

Öğretmen adaylarına yöneltilen “Uygulama sınıfı içerisinde diğer öğretmen adayları, rehber öğretmeni ve öğretim elemanının bulunması hakkındaki görüşünüz nedir?” Sorusuna verilen cevaplar Tablo-6’da ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Tablo-6 incelendiğinde öğretmen adaylarının 11’i “Ders anlatılırken rehber öğretmenin sürekli dersi bölen müdahaleleri” şeklinde görüş bildirmiştir. 10 öğretmen adayı “Öğretim elemanının not vermesinin yaşattığı endişe” şeklinde cevap verirken, 8 öğretmen adayı ise “Öğretmen adaylarının çocukların dikkatini dağıtması” şeklinde görüş ifade etmişlerdir.

“Ders anlatılırken rehber öğretmenin sürekli dersi bölen müdahaleleri” şeklindeki ifadeye uygun düşen öğretmen görüşü şu şekildedir: “Uygulama sınıfında ders anlatırken hem bende hem de diğer arkadaşlarımda ders anlatma iştahımızı olumsuz etkileyen bence en temel durum rehber öğretmenin sürekli konu anlatırken dersi bölen cümleleri olmuştur. Tam konuyu anlatıyoruz yerinden kalkıp burada şunu anlatacağın veya değineceğsin diyor ve oturuyor. Biraz süre geçiyor verdiğimiz örnekleri beğenmeyip bu konuda şu örneği vermeniz gerekiyor diyordu. Zaten ders süresinin büyük bir bölümünde rehber öğretmenin dersi bölen konuşmaları dersin verimini de bizim öğretmenlik mesleğimizi de sorgulamamıza neden oluyordu. Bana göre ders anlatma konusunda yanlışımız varsa not almalıydı ve derslerden sonra bizlerle bu notlarını paylaşmalıydı.” (Öğretmen-27).

**Tablo-7:** Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersi Kapsamında Fakülte-Okul İşbirliğinin Koordinasyonu Hakkındaki Görüşleri

İfadeler	Öğretmenler	f
Fakülte, rehber öğretmenlerini belirlerken seçici davranmalı	Ö1, Ö4, Ö5, Ö7, Ö11, Ö14, Ö19, Ö22, Ö26, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö35	14
Fakülte, uygulama okullarını belirlerken seçici davranmalı	Ö8, Ö9, Ö13, Ö16, Ö17, Ö21, Ö23, Ö25, Ö28	9
Materyal kullanımı hususunda fakülte-okul işbirliğinin artırılması	Ö2, Ö3, Ö6, Ö10, Ö15, Ö20, Ö33	7

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin temel yapı taşları olan öğretmenlerin sergiledikleri öz duyarlık, beraberinde özelde tüm ülke genelde insanlık için başarıyı ve güzel bir geleceği getirmektedir. Öğretmenlik mesleğine henüz adım atmak üzere olan genç öğretmen adaylarına rol model olabilecek, deneyimli, hoşgörülü ve bilgili rehber öğretmenlerin varlığı, öğretmenlik uygulaması sürecini öğretmen adayları açısından daha verimli bir konuma getirmektedir. Öğretmenlik uygulaması dersinde rehber öğretmen olarak görev alan profesyonel öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğine yönelik bakış açılarından öğretmen adayları oldukça fazla etkilenebilmektedir. Buradan hareketle, eğitim fakültelerinin öğretmenlik uygulaması

dersi için belirleyecekleri okullar ve rehber öğretmenlerin niteliği öğretmenlik uygulaması sürecinin daha etkili ve verimli bir hal almasına olanak sağlarken, öğretmen adaylarına da eşsiz deneyimler sunmaktadır. Sonuç olarak, öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında okulların ve bu okullarda görev yapan rehber öğretmenlerin gönüllülük ilkesine göre tercih edilmelerinin bu sürece önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarına yöneltilen “*Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında fakülte-okul işbirliğinin koordinasyonu hakkındaki görüşünüz nedir?*” Sorusuna verilen cevaplar Tablo-7’de ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Tablo-7 incelendiğinde öğretmen adaylarının 14’ü “*Fakülte, rehber öğretmenlerini belirlerken seçici davranmalı*” şeklinde görüş bildirmiştir. 9 öğretmen adayı “*Fakülte, uygulama okulunu belirlerken seçici davranmalı*” şeklinde cevap verirken, 7 öğretmen adayı ise “*Materyal kullanımı hususunda fakülte-okul işbirliğinin artırılması*” şeklinde görüş ifade etmişlerdir.

“*Fakülte, rehber öğretmenlerini belirlerken seçici davranmalı*” şeklindeki ifadeye uygun düşen öğretmen görüşü şu şekildedir: “*Bu sene uygulama dersinin verimsiz ve sorunlu bir şekilde geçtiğini düşünüyorum. Çünkü rehber öğretmenleri seçilirken bence fakültedeki yetkililerin öncelikle gönüllü olan rehber öğretmenleriyle işbirliği içerisine girmeleri gerekmektedir. Tesadüfi veya uygulama dersine sıcak bakmayan bir öğretmenin bu derse yöneltilmesi beraberinde sürekli problemleri de getirecektir. Örneğin bizim rehber öğretmenimiz öğretim elemanın sınıfa girmesine her seferinde tepki gösteriyordu. Sanırım kendisinin teftiş edildiğini düşünüyordu ve bizim yanımızda da defalarca öğretim elemanı hocamıza gelmenize gerek yok ben ziyadesiyle arkadaşlarla ilgilenirim cümlelerine de defalarca kez şahit olduk. Bir de bu durumun tam tersini düşünelim. İstekli ve öğretmen adaylarına yardımcı olan, onlara bilgi ve birikimlerini aktarmaya çalışan, güler yüzlü ve yardımsever olan bir rehber öğretmenin ne denli faydalı olacağını. Bu yüzden bence uygulama dersi için rehber öğretmeni seçilirken son derece dikkat edilmelidir.*” (Öğretmen-1).

#### 4. Tartışma ve Sonuç

Uygulama dersleri, öğretmen adayları için kuram ile uygulama arasında bir bağ kurarak edinilen bilgileri kullanmalarına, gözlem yolu ile öğrenmelerine ve öğretme becerilerini geliştirmelerine uygun bir ortam sunmaktadır. (Özkılıç, Bilgin ve Kartal, 2008). Uygulama sınıfları, öğretmen adaylarının mesleklerini tecrübe etmelerinde ve mesleki anlamda deneyim kazanmalarında son derece önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü öğretmen adayları uygulama sınıflarında olumlu ve olumsuz nitelikte yaşantılar geçirerek mesleki yeterliliklere ne oranda sahip olup olmadıklarını öğrenmiş olacaklardır.

Yapılan bu çalışmayla sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi hakkındaki deneyimleri ve gözlemleri farklı şekillerde incelenmiştir. Öncelikle sosyal bilgiler öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersinin kendilerine mesleki tecrübe kazandıran bir ders olduğunu belirtmişlerdir. Eraslan (2009), öğretmen adaylarının uygulama dersinin kendilerine tecrübe kazandıran bir ders olduğunu ifade etmiştir. Bir diğer çalışmada Cansaran, İdil ve Kalkan (2006), öğretmen adaylarının bu ders aracılığıyla ders anlatma fırsatını yakaladıklarını ve öğretmenlik mesleği hakkında tecrübe kazandıklarını belirtmişlerdir. Demircan (2007) ise, yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması dersi aracılığıyla kendilerini geliştirme fırsatı yakaladıklarını ifade etmiştir. Uygulama için gidilen okulda okul yönetiminin (müdür/müdür yard.) öğretmen adaylarına olan yaklaşımları hakkında bilgi veriniz sorusuna öğretmen adayları, tanışma haftasından sonra okul yönetiminin bir daha kendilerine yeterince vakit ayırmadıkları görüşünü ortaya koymuştur. Özkılıç, Bilgin ve Kartal (2008) yapmış oldukları çalışmada da uygulamaya giden

öğretmen adaylarına okul idaresinin yeterince rehberlik etmemesinin daha sonra belli başlı sorunların yaşanmasına neden olduğunu ortaya koymuştur. Uygulama okullarındaki rehber öğretmenlerin size olan yaklaşımları hakkındaki düşünceleriniz sorusuna öğretmen adayları, rehber öğretmenlerin kendilerinin mesleki yeterlilikleri hakkında sürekli olarak olumsuz sözler söyledikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına yöneltilen diğer bir soruda da öğretim elemanlarının sınıf içi veya sınıf dışı uygulamaları hakkındaki görüşleri istenmiştir. Öğretmen adayları, öğretim elemanlarının uygulamada kendilerine yeterince rehberlik yapmadıkları görüşünü belirtmişlerdir. Yılmaz (2011) çalışmasında uygulama derslerinde rehberlik yapan öğretim elemanlarının hem akademik hem de rehberlik açısından yeterli olmadığını tespit etmiştir. Demircan (2007) ise, uygulama okuluna giden öğretim elemanlarının danışmanlık görevlerini yapmakta isteksiz davrandıklarını ortaya koymuştur. Bir diğer çalışmada Azar (2003), öğretim elemanlarının aday öğretmenlerle fazla ilgilenmediklerini ortaya koymuştur. Uygulama sınıfı içerisinde öğretmen adayları, uygulama öğretmeni ve öğretim elemanının bulunması hakkındaki görüşünüz sorusuna öğretmen adayları, ders anlatılırken uygulama öğretmenlerinin sürekli dersi bölen müdahalelerde bulunmalarının kendilerini olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarına sorulan son soru ise fakülte-okul işbirliğinin koordinasyonu hakkındaki görüşünüz sorusuna öğretmen adayları, fakülte uygulama öğretmenlerini belirlerken seçici davranmalıdır görüşünü ifade etmişlerdir. Yapıcı ve Yapıcı (2004) tarafından yapılan çalışmada ise uygulama okullarındaki rehber öğretmenlerin seçimi konusunda daha titiz davranılması gerektiği sonucu ortaya koyulmuştur. Yapılan bu çalışma sonucunda öğretmen adaylarının uygulama dersi için ortaya koymuş oldukları görüşler diğer araştırmacıların yapmış oldukları akademik çalışmalarda çıkan sonuçlarla benzerlik göstermektedir.

## 5.Öneriler

1. Uygulama okullarındaki idarecilerin öğretmen adaylarıyla yakından ilgilenmeleri gerekmektedir. Aday öğretmenlerin istekleri ve sıkıntıları idareciler tarafından belli aralıklarla dinlenmelidir.
2. Rehber öğretmenler, aday öğretmenlerin mesleki yeterliliklerini küçümseyici veya hafife alıcı cümleleri kullanmaktan kesinlikle kaçınmalıdırlar. Bilhassa aday öğretmenler rehber öğretmenler tarafından mesleki açıdan sürekli cesaretlendirilmelidir.
3. Uygulama derslerinde görevlendirilen öğretim elemanları aday öğretmenlerle yakından ilgilenmeli, ders aralarında dönütler vermeli, idare-rehber öğretmen ve aday öğretmen arasında etkili bir koordinasyon kurmalıdır.
4. Rehber öğretmenler, aday öğretmenlerin ders anlatımını aksatacak nitelikteki davranışlardan kesinlikle kaçınmaları gerekmektedir.
5. Fakülte, uygulama dersi için rehber öğretmenleri belirlerken seçici davranmalıdır. Yani isteksiz ve uygulama dersinin doğasına aykırı olan bir öğretmenle bu ders yürütülmemelidir.

**KAYNAKÇA**

- AKYÜZ, Y. (2009). **Türk Eğitim Tarihi**. Ankara: Pegem Yayıncılık
- ASHTON, P. ve RODMAN, W. (1986). **Making a Difference : Teachers' Sense of Efficacy and Student Achievement**. New York: Longman,
- AZAR, A.(2003). "Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Görüşlerin Yansımaları". **Millî Eğitim Dergisi**, 159,181-194.
- BALLANTYNE, R. ve MYLONAS, A. (2010). "Improving Student Learning During 'Remote' School-based Teaching Experience Using Flexible Delivery of Teacher Mentor and Student Preparation Programmes". **Asia Pacific Journal of Teacher Education**, 29,3, 263-273.
- BREİTBORDE, M. L. (2002). "Lessons Learned in an Urban School:Preparing Teachers for the Educational Village". **The Teacher Educator**, 38,1, 34-46.
- BORMAN, K. (2009). **International Handbook of Research on Teachers and Teaching**. Editör: Lawrance J, Saha ve A, Gery, Dworkin, Newyork: Springer Press.
- CANSARAN, A., İDİL, Ö. ve KALKAN, M. (2006). Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dallarındaki "Okul Deneyimi" Uygulamalarının Değerlendirilmesi, GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 26, Sayı 1,83-99.
- DARLING, L. ve WARD, A. (1995). "Understanding the School Based Community: A Field Based Experience in Teacher Education". **Teacher Education**, 7, 1, 85-93.
- DENTON, J. (1982). "Early Field Experience Influence on Performance in Subsequent Coursework". **Journal of Teacher Education**, 33,2, 19-23.
- DEMİRCAN, C. (2007). Okul Deneyimi II Dersine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi (Mersin Üniversitesi Örneği), *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, Aralık 2007, ss. 119-132.
- ERASLAN, A. (2009). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının 'Öğretmenlik Uygulaması' Üzerine Görüşleri, Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)Cilt 3, Sayı 1, Haziran 2009, sayfa 207-221.
- GOODLAD, J. (1990). **Teachers for Our Nation**. San Fransisco: Jossey Bass Publishing.
- HAMMOND, L. D. (2006). " Constructing 21st Century Teacher Education". **Journal of Teacher Education**, 57, 3, 300-314.
- HARMANDAR, M., BAYRAKÇEKEN, S., KINCAL, R., BÜYÜKKASAP, E. ve BAYANILKAYA, S. (2000). "Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesinde Okul Deneyimi Uygulaması ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi". **Millî Eğitim Dergisi**, 148, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/148/1.htm>.
- HENRY, M. (1983). "The Effect of Increased Exploratory Field Experiences Upon the Perceptions and Performance of Student Teachers". **Action in Teacher Education**, 5,1, 66-70.
- IŞIK, A., ÇILTAŞ, A. ve BAŞ, F. (2010). "Öğretmen Yetiştirme ve Öğretmenlik Mesleği". **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 14,1, 53-62.
- KAGAN, D. (1992). "Professional Growth Among Preservice and Beginning Teachers". **Review of Educational Research**, 62, 129-69.

- LYHTY, M.R. ve KAIKONEN, P. (2009). "The Difficulty of Change: The Impact of Personal School Experience and Teacher Education on the Work of Beginning Language Teachers". **Scandinavian Journal of Educational Research**, 53,3, 295-309.
- NEWSOME, J. (2002). **Examining Pedagogical Knowledge: The Construct and Its Implications For Science Education**. Ed: Julie Glass Newsome, Norman G, Lederman, London: Kluwer Academic Publishers.
- ÖZKILIÇ, R., BİLGİN, A. ve KARTAL, H.(2008). Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, *İlköğretim-Online*, 7(3), 726-737, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- REIMERS, E. V. (2003). **Teacher Professional Development: An International Review of Literature**. Paris: International Institute For Educational Planning.
- ROSS, S., HUGHES, T. ve HILL, R. E. (1981). "Field Experiences as Meaningful Contexts for Learning about Learning". **The International Journal of Educational Research**, 75,2, 103-107.
- RUSSELL, B. ve CHAPMAN, J. (2001). "Working As Partners: School Teachers' Experiences as University Based Teacher Educators". **Asia-Pacific Journal of Teacher Education**, 29,3, 235-248.
- SARITAŞ, M. (2007). "Okul Deneyimi I Uygulamasının Aday Öğretmenlere Sağladığı Yararlar Konusundaki Görüşlerin Değerlendirilmesi". **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 20, 1, 121-143.
- SMİTH, K. ve LEV-ARİ, L. (2005). "The Place of Practicum in Pre-Service Teacher Education: the Voice of the Students". **Asia-Pacific Journal of Teacher Education**, 33,3, 289-302
- SUNAL, D. (1980). "Effect of Field Experience During Elementary Methods Courses on Preservice Teacher Behavior". **Journal of Research in Science Teaching**, 17,1, 17-23.
- TANG, S. ve FAN, Y. (2004). "The Dynamics of School-Based Learning in Initial Teacher Education". **Research Papers in Education**, 19,2, 185-204.
- YAPICI, Ş. ve YAPICI, M. (2004). Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersine ilişkin görüşleri, *İlköğretim-Online*, 3(2), 54-59, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, (6. Baskı) Ankara: Seçkin Yayınevi.
- YILMAZ, M. (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersini Yürüten Öğretim Elemanlarına İlişkin Görüşleri, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (<http://sbe.gantep.edu.tr>) 2011 10(4):1377 -1387
- YİĞİT, N. ve ALEV, N. (2007). "Okul Deneyimi Dersinde Özel Danışmanlık Hizmetlerinin Mesleki Gelişme Katkısının İncelenmesi". **Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi**, 1,1, 85-101.

ZEİCHNER, K. ve CONKLİN, H. G. (2008). **Handbook of Research on Teacher Education**. Ed: Marilyn Cochran, Smith, Sharon Feiman, Nemser, David John, McIntyre, Houston: Taylor and Francis Group.